

AANBEVELING 30 BIS

DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR WETENSCHAP EN INNOVATIE

31 mei 2007

AANBEVELING 30 BIS

**DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR WETENSCHAP EN
INNOVATIE**

31 mei 2007

Inhoud

SITUERING	4
ALGEMEEN	4
OPRICHTING EN TAAKOMSCHRIJVING.....	4
SAMENSTELLING	6
BIJZONDERE WERKINGSASPECTEN	8
REFLECTIEKAMER.....	8
BELEIDSOVEREENKOMST	8
SAMENLOOP VAN ADVIESBEVOEGDHEDEN	9

SITUERING

Op 7 mei 2007 bezorgde Vlaams minister van Wetenschap en Innovatie Fientje Moerman de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid een uittreksel uit het voorontwerp van organiek decreet wetenschap en innovatie, waarin de ontwerpdecreetartikelen zijn opgenomen voor de instelling van de Strategische Adviesraad voor Wetenschap en Innovatie. Zij vraagt de VRWB zijn commentaar hierbij te bezorgen tegen uiterlijk 1 juni 2007. Vervolgens zal het dossier worden besproken op de Beleidsraad van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie, waar zal worden nagegaan of, en zo ja, welke aanpassingen zich opdringen.

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid heeft recent, op 20 april 2007, proactief een aanbeveling uitgebracht bij de Strategische Adviesraad voor Wetenschap en Innovatie (Aanbeveling 30), en heeft hierin aangeboden constructief te willen meedenken vanuit zijn betrokkenheid, maar vooral vanuit zijn eigen ervaring en opgebouwde deskundigheid.

ALGEMEEN

1. De Raad is verheugd dat minister Fientje Moerman op deze uitnodiging ingaat en de VRWB in een vroeg stadium raadpleegt over de ontwerp teksten m.b.t. de Strategische Adviesraad voor Wetenschap en Innovatie, met het oog op verder overleg.
2. De VRWB hoopt dat de minister deze tijdige consultatie ook zal doortrekken naar het gehele voorontwerp van organiek decreet wetenschap en innovatie.
3. Het voorontwerp van decreet voert een aantal belangrijke wijzigingen en nieuwigheden door ten opzichte van de huidige Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid. De VRWB staat open voor verandering en vernieuwing, maar heeft toch ook een aantal fundamentele bedenkingen. Op dit ogenblik ontbreekt het de Raad evenwel aan een memorie van toelichting die een en ander beter zou kunnen duiden en verantwoorden.

Hierna volgt een artikelsgewijze bespreking.

OPRICHTING EN TAAKOMSCHRIJVING

4. In Artikel 2 van het ontwerpdecreet krijgt de Strategische Adviesraad voor Wetenschap en Innovatie de naam 'Vlaamse Raad voor het Wetenschaps- en Innovatiebeleid'. Daarmee wordt zoveel mogelijk vastgehouden aan de naam van zijn voorloper 'Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid', wat enerzijds positief is omdat daarmee een signaal wordt gegeven dat de huidige Raad al functioneert in de lijn van de toekomstige adviesraad. Anderzijds is ook VRWI een – weliswaar minimale – naamswijziging die de nodige communicatie behoeft.

De Raad stelt voor om in het decreet de term 'Strategische Adviesraad voor Wetenschap en Innovatie (SAR W&I)' te gebruiken, conform het Kaderdecreet, wat ruimte geeft om bij de operationalisering in de uitvoeringsbesluiten een volledig nieuwe naam te lanceren.

5. De VRWB steunt volledig het voorstel om bij de taakomschrijving in Artikel 3, naast de in het kaderdecreet vermelde opdrachten binnen het beleidsdomein wetenschap en innovatie, ook expliciet advies en studies over lange termijn ontwikkelingen en uitdagingen op het vlak van het wetenschaps- en innovatiebeleid, in het bijzonder wat betreft de internationale context daarvan, én het jaarlijkse begrotingsadvies op te nemen.

6. De Raad stelt voor om in de memorie van toelichting bij Artikel 3 de taken van de SAR W&I nader te definiëren als volgt:

- i. het analyseren van, reflecteren over en adviseren over de complementaire doelstellingen voor het overheidsbeleid:
 - a. versterken van de wetenschappelijke en technologische basis (met inbegrip van opleiding en vorming);
 - b. versterken van de resources nodig voor de ontwikkeling van nieuwe op kennis gebaseerde economische activiteiten, van de aansluiting van excellentie in wetenschap en technologie met de ontwikkeling van O&O-intensieve bedrijven. Studies verrichten en advies verstrekken over lange termijn ontwikkelingen en uitdagingen op het vlak van wetenschaps- en innovatiebeleid, in het bijzonder wat betreft de internationale context daarvan. Het aanreiken van een referentiekader voor het identificeren van economische activiteiten – niet gelinkt aan sectoren - waar Vlaanderen een sterke concurrentiepositie kan bereiken (proces van prioriteitsstelling inzake technologie en innovatie in Vlaanderen);
 - c. meer kennisdiffusie (zowel op basis van eigen R&D als door absorptie van elders ontwikkelde innovaties, open innovatiesystemen) in het economische weefsel, beschikbaarheid van complementaire vaardigheden, zoals leidinggevend en commerciële capaciteiten, financiële en entrepreneurship attitudes.
- ii. het monitoren (in samenwerking met en complementair aan de Steunpunten) en kritisch evalueren van het Vlaams wetenschaps- en innovatiesysteem
- iii. het analyseren van, reflecteren over en adviseren over de maatschappelijke inbedding en breedmaatschappelijke aspecten van het wetenschaps- en innovatiebeleid.

Het creëren van een stabiel en innovatief kader vereist immers aandacht voor drie types innovatie:

- innovatie van producten en diensten, voor het creëren van nieuwe markten of het op een creatieve wijze aanboren van bestaande markten;
- innovatie van processen, met een betere productiviteit tot gevolg;
- structurele innovatie, die leidt tot een diepgaande vernieuwing van bestaande socio-economische structuren. Factoren zoals fiscaliteit, opleiding, arbeidsorganisatie in de onderneming, personeelsbeleid, sociale en politieke overlegprocedures, overheidsreglementeringen ... vallen hieronder.

SAMENSTELLING

7. Artikel 4 van het ontwerpdecreet voorziet in een samenstelling van de SAR W&I met uitsluitend onafhankelijke deskundigen, na een openbare oproep en een vergelijking van de kandidaten te beslissen door de Vlaamse Regering.

De voorgestelde samenstelling voorziet dus niet langer in een vertegenwoordiging vanuit middenveldorganisaties. De VRWB wijst er op dat dit in strijd is met het Kaderdecreet van 18 juli 2003, waar in art. 5 gesteld wordt dat:

“Een strategische adviesraad wordt samengesteld:

- ofwel uit vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld;
- ofwel uit zowel vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld als onafhankelijke deskundigen.”

8. De VRWB blijft pleiten voor een gemengde adviesraad, waarbij zowel de rol en de waarde van maatschappelijke vertegenwoordigers, als de inbreng van onafhankelijke deskundigen expliciet worden erkend. Het lijkt voor de hand liggend dat een adviesraad wordt samengesteld uit volledig onafhankelijke experts, met een brede geïntegreerde visie over de grenzen van beleidsvelden of beleidsdomeinen heen, die hun eigen belang en dit van hun instelling of organisatie kunnen overstijgen. Maar anderzijds moet in een strategische adviesraad naast een ruime visie ook een zekere mate van betrokkenheid bij het werkveld aanwezig zijn. Voeling houden met en toetsen van beleidsintenties aan deze actoren vergroot de kans op het verwerven van een maatschappelijk draagvlak voor het beleid.

Immers, de impact van adviezen is in grote mate het product van de kwaliteit ervan en van het maatschappelijke draagvlak waarop ze steunen. De Strategische Adviesraad voor Wetenschap en Innovatie is een cruciaal instrument om een breed maatschappelijk draagvlak te creëren. De Raad levert aldus een sterke meerwaarde op voor de democratische besluitvorming, enerzijds doordat hij allerlei suggesties inbrengt en op die manier actief participeert aan het beleidsproces, maar anderzijds ook doordat deze betrokkenheid de aanvaarding van dit beleid door de diverse achterbannen stimuleert. Door de betrokkenheid bij het werkveld krijgt men bovendien voldoende zicht op de problemen ervaren op het terrein.

Maximale onafhankelijkheid én voldoende betrokkenheid bij het werkveld kan het best bereikt worden door deskundigen uit de verschillende relevante maatschappelijke geledingen met elkaar in discussie te laten treden, en waarbij in synergie naar een gemeenschappelijk einddoel wordt gestreefd, niettegenstaande een eigen visie. Daarenboven waarborgt deze confrontatie vanuit diverse achtergronden, en het samenspel van de diverse inzichten en kennisdomeinen, een evenwichtige advisering.

9. De keuze om enkel met onafhankelijke deskundigen te werken via een openbare oproep maakt het zeer moeilijk om te komen tot een evenwichtig samengestelde raad die de verschillende maatschappelijke geledingen vertegenwoordigt. Het is ten eerste moeilijk in te schatten en te sturen wie op de publieke oproep zal reageren; het is eveneens moeilijk om nadien nog evenwichten in te bouwen. Bovendien valt het te vrezen dat dit de kandidatuur niet zal bewerkstelligen van de meest waardevolle kandidaten, die enkel een

dergelijk lidmaatschap zouden overwegen wanneer ze uitdrukkelijk worden gevraagd deze maatschappelijk belangrijke rol op te nemen.

10. De profielvereisten voor de leden van de Strategische Adviesraad, die decretaal worden vastgelegd, neigen voornamelijk naar een academische invulling van de Adviesraad. Artikel 4 §1 heeft het over een vergelijking van de kandidaten wat betreft hun titels, verdiensten en internationale erkenning op het vlak van het wetenschaps- en innovatiebeleid (professoren, doctors, publicaties, congressen?). Artikel 4 §2 stelt dat er een evenwichtige vertegenwoordiging moet zijn van competenties en deskundigheid enerzijds op het vlak van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek, het strategisch onderzoek, respectievelijk de innovatie; anderzijds op het vlak van diverse wetenschapsdomeinen.

Met deze klemtoon in de profielomschrijving zullen kandidaten uit het bedrijfsleven, laat staan uit KMO's, moeilijk kunnen worden aangetrokken en geselecteerd.

De VRWB pleit dat ook de profielvereisten het behoud van het evenwicht tussen vertegenwoordigers uit de academische wereld en de socio-economische wereld zouden garanderen.

11. Het voordragen van deskundigen via decretaal bepaalde geledingen is in Vlaanderen de meest aangewezen weg om een voldoende grote onafhankelijkheid van de deskundigen te krijgen. Het middenveld heeft vaak een goed zicht op wie een goede kennis heeft van het werkveld en tevens een voldoende brede visie, om als 'onafhankelijke' deskundige te kunnen optreden. Uiteraard moet bij die maatschappelijke vertegenwoordiging rekening worden gehouden met de evoluties in het onderzoekslandschap ten gevolge van de samenwerking van universiteiten en hogescholen in de associaties, en van de oprichting en de resultaten van de strategische onderzoekscentra.

12. De Raad herhaalt dan ook met de hoogste prioriteit zijn pleidooi dat de Strategische Adviesraad voor Wetenschap en Innovatie een gemengde adviesraad zal zijn met zowel vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld als onafhankelijke deskundigen, en met een totaal aantal leden variërend tussen 17 en 21.

13. Een concreet voorstel van samenstelling voor de Strategische Adviesraad voor Wetenschap en Innovatie wordt hieronder geformuleerd:

De Strategische Adviesraad Wetenschap en Innovatie bestaat uit zeventien leden, waarvan

- twaalf vertegenwoordigers van de onderzoeks- en socio-economische wereld,
- vijf onafhankelijke deskundigen.

Van de twaalf vertegenwoordigers van de onderzoeks- en socio-economische wereld worden:

- zes leden voorgedragen op gezamenlijk voorstel van de associaties,
- twee leden op gezamenlijk voorstel van de Strategische Onderzoekscentra,
- vier leden op voorstel van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, evenwichtig samengesteld uit vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersorganisaties.

De voordrachten gebeuren telkens op dubbele lijsten die in een evenwichtige vertegenwoordiging man/vrouw voorzien.

De vijf onafhankelijke deskundige leden worden aangeduid na een openbare oproep tot kandidaatstelling zoals bepaald in artikel 6 van het decreet tot regeling van de strategische adviesraden van 18 juli 2003.

BIJZONDERE WERKINGSASPECTEN

REFLECTIEKAMER

14. De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid steunt het voornemen van de minister van Wetenschap en Innovatie om het internationaal perspectief in de adviesverlening te versterken (Artikel 6). Wetenschap en innovatie dienen inderdaad steeds meer in een brede Europese en internationale context te worden geplaatst. Via internationale input kan de koppeling met het mondiale gebeuren worden behouden.

Het instellen door de Strategische Adviesraad van een reflectiekamer samengesteld uit ten minste drie niet in België werkzame experts, lijkt de VRWB een werkbaar voorstel.

15. De VRWB vraagt wel om verduidelijking bij het tweede lid van Artikel 6, dat bepaalt dat de reflectiekamer ten minste één maal per jaar een advies uitbrengt aan de Vlaamse Regering over het Vlaamse wetenschaps- en innovatiebeleid en de inbedding daarvan in de internationale context.

De VRWB gaat ermee akkoord dat deze reflectiekamer autonoom zijn reflecties over het Vlaamse wetenschaps- en innovatiebeleid en de inbedding daarvan in de internationale context bundelt in een rapport. Dit rapport moet evenwel worden ingebracht in de werking van de Strategische Adviesraad, die de gelegenheid moet krijgen zijn commentaar bij deze reflecties te formuleren, eventueel in interactie met de internationale reflectiekamer. De reflectietekst van de internationale experts wordt vervolgens samen met de commentaren van de SAR W&I aan de Vlaamse Regering meegedeeld.

BELEIDSOVEREENKOMST

16. Artikel 8 bepaalt dat de Vlaamse Regering voor een periode van vijf jaar een beleidsovereenkomst afsluit met de SAR W&I over de wederzijdse rechten en plichten bij de uitvoering van zijn opdrachten.

Een beleidsovereenkomst lijkt de VRWB eerder een overbodig beleidsinstrument te zijn voor een Strategische Adviesraad. De Raad geeft de voorkeur aan de instrumenten waarin het SAR-Kaderdecreet van 18 juli 2003 voorziet:

- een structurele informatie-uitwisseling tussen de Vlaamse Regering en de strategische adviesraad veruitwendigd in een **protocol** tussen de beleidsraad en de strategische adviesraad;
- een **werkprogramma** vastgesteld in overleg met de Vlaamse Regering;
- het uitbrengen van een **jaarverslag**.

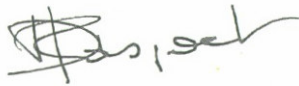
Het vastleggen van de omschrijving, kwantificering en financiering van de strategische adviezen en studies, zoals vermeld in artikel 3, tweede lid, kan dan in het werkprogramma worden opgenomen. De bepaling van de financiering van voormelde adviezen en studies, gebeurt sowieso bij de goedkeuring van de jaarlijkse begroting van de SAR W&I door de Vlaamse Regering.

SAMENLOOP VAN ADVIESBEVOEGDHEDEN

17. Met Artikel 9 verplicht minister Fientje Moerman diverse strategische adviesraden om hun adviezen uit te brengen in de schoot van een gezamenlijke vergadering van vertegenwoordigers van de diverse adviesraden, indien het om gemeenschappelijke aangelegenheden gaat.

De VRWB vindt dit een te verregaande interpretatie van het SAR-kaderdecreet waar wel in de mogelijkheid van samenwerking wordt voorzien, maar deze zeker niet verplicht wordt. Een dergelijke verplichting ondermijnt de autonomie van de adviesorganen. Bovendien zal een opgelegde gezamenlijke advisering leiden tot vervlakking van de adviezen. Tot slot zal het ook een sterk vertragende factor zijn.

De Raad stelt daarom voor het aan de adviesraden zelf over te laten om te bepalen wanneer het opportuun is om gezamenlijk advies uit te brengen.

Danielle Raspoet
Secretaris

Karel Vinck
Voorzitter

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB), opgericht bij decreet van 15 december 1993, is het adviesorgaan voor de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement inzake elke aangelegenheid betreffende het wetenschaps- en technologiebeleid. De VRWB is een uniek forum waar vooraanstaande actoren uit de academische en sociaal-economische wereld zich beraden over de algemene krachtlijnen van het te voeren wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen.

De VRWB is samengesteld uit een voorzitter en zestien leden, allen benoemd op grond van hun deskundigheid en/of betrokkenheid bij het wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. Zes van deze leden worden voorgedragen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), telkens drie door de werkgevers- en werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de SERV, en vier leden worden rechtstreeks benoemd door de Vlaamse regering. Vijf hoge ambtenaren uit de Vlaamse administratie nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen.

Uitgave van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB)

K. Vinck, voorzitter
D. Raspoet, secretaris

VRWB
Ellipsgebouw
Koning Albert II-laan 35, bus 13
B-1030 Brussel

Tel. +32 (0)2 553.45.20
Fax +32 (0)2 553.45.23
e-mail: vrwb@vlaanderen.be
website: www.vrwb.be

